

GAMS

BELGIQUE - BELGIË

GBV & ASYLUM
LEARN & ACT

6

TRANSVERSALE
FICHE

**Gendergerelateerd
geweld en
veiligheid in
de centra:
fiche ten behoeve
van de directies***

* Er wordt in deze fiche gestreefd naar een genderbewust en inclusief taalgebruik. Hoewel hierbij erkend wordt dat de Nederlandse taal hierin tekort schiet, werd ervoor gekozen de vermelding 'v/m/x' weg te laten om de continuïteit van de tekst te verzekeren.

Inhoudstafel

1.	Veiligheidsnoden in de opvangcentra.....	1
2.	Rol van de directie bij de preventie van gendergerelateerd geweld.....	2
2.1.	Wat is de rol van de directie van een opvangcentrum?.....	2
2.2.	Op vlak van internationale bescherming.....	3
2.3.	Op vlak van nationale bescherming.....	4
3.	Gendersensitief veiligheidsbeleid.....	6
3.1.	Op het niveau van de directie.....	7
3.2.	Op het niveau van de partners.....	8
3.3.	Op het niveau van de bewoners/sters.....	9
4.	Evaluatie.....	12
5.	Praktische hulpbronnen.....	13
6.	Materiaal voor verdere studie.....	14
	Bijlage 1: Protocol van het opvangcentrum van Fedasil in Sint-Truiden over hoe te ageren mbt situaties van seksueel geweld in het centrum.....	15

1

Veiligheidsnoden in de opvangcentra

De veiligheidsnoden van personen die gendergerelateerd geweld ervaren hebben, verschillen naargelang de persoon. Het is van belang dat eenieder het gevoel heeft, zich in een veilige omgeving te bevinden.

Een gevoel van onveiligheid kan echter veroorzaakt worden door verschillende zaken:

- Flashbacks en/of heropflakkingen van het traumatisch geheugen naar aanleiding van wat men ervaren heeft in het land van herkomst en/of tijdens de vluchtroute;

→ Zie transversale fiche 3
'Impact van gendergerelateerd geweld op de gezondheid'

- Het feit geëmigreerd te zijn samen met de geweldpleger (bijvoorbeeld bij partnergeweld of mensenhandel), en afhankelijk te zijn van deze persoon om internationale bescherming aan te vragen, terwijl men angst heeft de waarheid te vertellen in verband met het ervaren geweld;
- Het verlies van houvast wanneer men aankomt in het centrum, in een nieuwe omgeving met weinig privacy (kamers met 4 tot 6 bedden, gemeenschappelijke sanitaire voorzieningen, refter, etc.);
- Ongewenste intimiteiten in centra tegenover alleenstaande vrouwen, of vrouwen in gezinssituatie, of tegenover LGBTQI+ personen;
- Lastig gevallen worden door of agressie rondom de centra of tijdens verplaatsingen;
- De sociale druk en/of controle vanwege leden van de gemeenschap (mannen en vrouwen) die het gedrag van andere leden van hun gemeenschap veroordelen (bijvoorbeeld tov een vrouw die beslist haar infibulatie ongedaan te maken of tov een jonge vrouw die beslist voortaan jeansbroeken te dragen, etc.).

Het veiligheidsbeleid binnen de opvangcentra werd tot op heden in neutrale zin opgevat op vlak van gender. Hierbij werd het gelijkheidsprincipe tussen mannen en vrouwen gehanteerd en werd er geen onderscheid gemaakt tussen verschillende doelgroepen, profielen.

"Het zijn allemaal mensen, ik behandel hen op basis van gelijkheid. Ik zie niet in waarom ik vrouwen moet bevoordelen.", benadrukte een centrumdirecteur tijdens een opleiding. Personen die gendergerelateerd geweld ervaren, hebben echter, gezien hun kwetsbaarheden, nood aan specifieke voorzieningen en aangepaste begeleiding (zie hoofdstuk 2.1: Rol van directie van een opvangcentrum).

Het is dus aanbevolen de situaties in de opvangcentra te analyseren en te begrijpen vanuit het oogpunt van geweld en machtsongelijkheid, en wel door een genderbril, om zo een structureel antwoord te kunnen bieden en geweld te voorkomen. Indien het geweld toch niet voorkomen kon worden, moet de nodige zorg en begeleiding verleend worden zodat de betrokken personen niet nog meer schade ervaren.

→ Zie transversale fiche 1
'Gender en gendergerelateerd geweld'

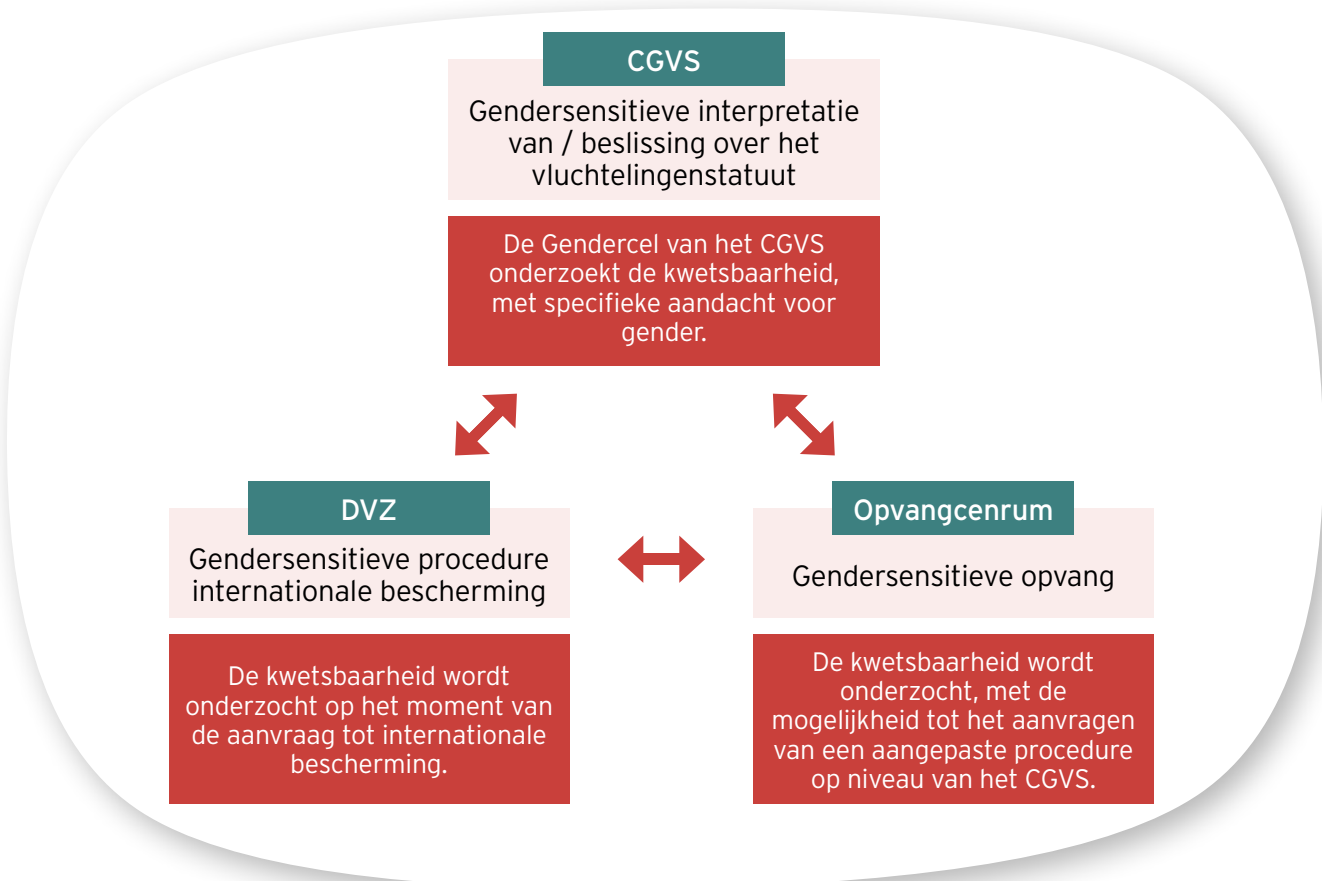
2 | Rol van de directie bij de preventie van gendergerelateerd geweld

2.1. WAT IS DE ROL VAN DE DIRECTIE VAN EEN OPVANGCENTRUM?

De Conventie van Istanbul¹ en de Opvangrichtlijn² vereisen met het oog op de verbetering van de opvang van personen die gendergerelateerd geweld ervaren:

- een gendersensitieve interpretatie van de oorzaken van vervolging;

- de verplichting aangepaste opvangprocedures te voorzien;
- de organisatie van diensten voor adequate sociale, psychologische, medische of juridische begeleiding.

Gendergerelateerd geweld en veiligheid in de centra

Figuur 1. De drie grote krachtlijnen van het genderbeleid inzake internationale bescherming³

1 Raad van Europa (2011). Verdrag van de Raad van Europa over de preventie van en de strijd tegen geweld tegenover vrouwen en huiselijk geweld. Om het Verdrag van Istanbul te lezen: <https://bit.ly/2NqZKJV> (Nederlandse versie).
 2 Europees parlement (2013). Richtlijn 2013/33/UE van het Europees parlement en van de Raad van 26 juni 2013 over de normen voor de opvang van personen die internationale bescherming aanvragen: <https://bit.ly/2tXA94g>.
 3 Voor meer informatie over kwetsbaarheid en de bijzondere procedurele noden: <https://www.cgvs.be/nl/asiel/bijzondere-procedurele-noden> en Fedasil, Dienst Studie en Beleid (2018). Kwetsbare personen met specifieke opvangnoden. Definitie, identificatie en zorg. Eindrapport. Retrieved from : https://www.fedasil.be/sites/default/files/fedasil_studie_kwetsbare_personen.pdf.

De verplichtingen werden omgezet in een nationaal actieplan tegen alle vormen van gendergerelateerd geweld⁴ en in het 'Plan

intra-francophone' ter bestrijding van seksistisch en intrafamiliaal geweld⁵.

2.2. OP VLAK VAN INTERNATIONALE BESCHERMING

→ Zie transversale fiche 2 'Maatregelen voor internationale en nationale bescherming tav gendergerelateerd geweld' voor alle verwijzingen naar juridische teksten.

De internationale richtlijnen geven aan dat slachtoffers van gendergerelateerd geweld beschouwd dienen te worden als kwetsbare personen. Opvangcentra hebben dus de plicht hun opvang aan te passen aan hun kwetsbaarheid.

Een vroegtijdige identificatie maakt het mogelijk een aangepaste ondersteuning aan te bieden aan de betrokken personen; op vlak van procedure en medische en/of psychosociale begeleiding.

Ter herinnering, zie hier de minimumnormen inzake opvang, zoals vermeld in de herziene richtlijn mbt opvangvoorwaarden:

- identificeren van aanvragers met speciale noden, met inbegrip van slachtoffers van gendergerelateerd geweld, binnen een redelijke termijn nadat de aanvraag in voege getreden is (geschat op 30 dagen⁶);
- rekening houden met bezorgdheden eigen aan gender en leeftijd, alsook met de situatie van kwetsbare personen wat betreft de opvangvoorwaarden in de grens- of transitzones en in de huisvestingscentra;

- erover waken dat het hoger belang van het kind een primordiale overweging is, in het bijzonder om het beschermingsniveau van het kind te garanderen;
- het personeel dat in de opvangstructuren werkt, opleiden zodat ze rekening houden met specifieke gendereigenschappen en zo in staat zijn kwetsbare personen, zoals slachtoffers van seksueel geweld, te begeleiden;
- medische of andere noodzakelijke hulp verschaffen aan aanvragers met speciale noden inzake opvang, met inbegrip van aangepaste zorgen voor psychische gezondheid.

Om efficiënt te zijn moet de identificatieprocedure rekening houden met taboes, schaamte of onbegrip rond gendergerelateerd geweld, die de identificatie kunnen belemmeren.

In de praktijk wordt echter door de Dienst Vreemdelingenzaken de focus gelegd op de medische kwetsbaarheden, waardoor de minder zichtbare kwetsbaarheidsrisico's ook minder in rekening gebracht worden, zoals benadrukt wordt in de studie van Fedasil over de specifieke opvangnoden van kwetsbare personen⁷.

De opleiding en betrokkenheid van het volledige personeel is van belang voor de identificatie van gendergerelateerd geweld.

4 Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen. Nationaal Actieplan tegen alle vormen van gendergerelateerd geweld (2015-2019). Retrieved from https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/nationaal_actieplan_ter_bestrijding_van_alle_vormen_van_gendergerelateerd_geweld2015.

5 Communauté française, Wallonie et Service public francophone. Plan intra-francophone de lutte contre les violences sexistes et intrafamiliales (2015-2019). Retrieved from : <http://www.egalite.cfwb.be/index.php?id=12073>.

6 "Binnen de 30 dagen volgend op de toekenning van zijn / haar verplichte plaats van inschrijving, zal de persoonlijke situatie van de begunstigde van de opvang onderzocht worden om te bepalen of de opvang aangepast is aan zijn / haar specifieke noden" (art. 22 van de wet van 12.01.07 over de opvang van asielaanvragers (v/m/x) en bepaalde andere categorieën vreemdelingen).

7 Fedasil, Dienst Studie en Beleid (2018). Kwetsbare personen met specifieke opvangnoden. Definitie, identificatie en zorg. Eindrapport. Retrieved from : https://www.fedasil.be/sites/default/files/fedasil_studie_kwetsbare_personen.pdf.

2.3. OP VLAK VAN NATIONALE BESCHERMING

Zoals beklemtoond door het Directiecomité van de mensenrechten van de Raad van Europa in het verslag over vrouwelijke genitale verminking en gedwongen huwelijken,

“worden veel gewelddaden tegen vrouwen begaan door familieleden en intieme partners. De gevoelens van schaamte, angst en onmacht eigen aan deze situatie, verklaren het beperkt aantal aangegeven inbreuken, en bijgevolg ook de beperkte mate waarin men beroep doet op beschermings- en ondersteuningsdiensten. Weigeren bescherming of ondersteuning toe te kennen in deze omstandigheden gaat in tegen het autonomisatie-principe (empowerment)⁸”

De directie van de centra heeft de verantwoordelijkheid maatregelen te stellen die de bescherming bevorderen van personen die slachtoffer werden van gendergerelateerd geweld (in of in de omgeving van het centrum).

Het beroepsgeheim kan onder bepaalde voorwaarden opgeheven worden in geval van onmiddellijk gevaar.

→ Zie transversale fiche 2 ‘Maatregelen voor internationale en nationale bescherming tav gendergerelateerd geweld’.

Bovendien hebben de openbare ambtenaren (zoals Fedasil) de verplichting inbreuken te melden aan de procureur des konings⁹.

In de huidige context beschikken echter weinig opvangcentra over interne protocollen inzake de verschillende te ondernemen stappen en acties in geval van seksueel of partnergeweld.

→ Zie Bijlage 1 voor het protocolvoorbeeld van het opvangcentrum van Fedasil in Sint-Truiden in geval van seksueel geweld en zie de specifieke fiche 6 ‘Partnergeweld en internationale bescherming’ voor de te nemen maatregelen in geval van partnergeweld voor gezinnen met of zonder kinderen.

Het is van primordiaal belang dat elke centrumdirectie beschikt over deze **beschermingsprotocollen in geval van levensbedreigende en urgente situaties betreffende seksueel geweld en partnergeweld**, zowel inzake de te nemen stappen bij de externe diensten, als inzake de toepassing van beschermingsmaatregelen binnen het opvangnetwerk.

Het is tevens zeer relevant te weten dat, wanneer het parket in werking treedt¹⁰, het ingewikkelder wordt voor de centrumverantwoordelijken om geïnformeerd te blijven over het verdere verloop van de procedure. Sommige daders worden heel snel terug vrij gelaten en kunnen proberen het slachtoffer te traceren met het oog op represailles. Het in veiligheid brengen van het slachtoffer, met respect voor zijn / haar wil, is daarom van uiterst belang.

8 Raad van Europa (2017). STEERING COMMITTEE FOR HUMAN RIGHTS (CDDH) Guide to good and promising practices aimed at preventing and combating female genital mutilation and forced marriage (as adopted by the CDDH at its 87th meeting, 6-9 June 2017). Retrieved from <https://rm.coe.int/r86-abridged-report/168073418df>.

9 Art. 29 van het Strafwetboek. Iedere gestelde overheid, ieder openbaar officier of ambtenaar die in de uitoefening van zijn ambt kennis krijgt van een misdaad of van een wanbedrijf, is verplicht daarvan dadelijk bericht te geven aan de procureur des Konings bij de rechtbank binnen wier rechtsgebied die misdaad of dat wanbedrijf is gepleegd of de verdachte zou kunnen worden gevonden, en aan die magistraat alle betreffende inlichtingen, processen-verbaal en akten te doen toekomen.

10 Zie transversale fiche 2 ‘Maatregelen voor internationale en nationale bescherming tav gendergerelateerd geweld’.

Naast het actieplan voor het voorkomen van en ageren bij gendergerelateerd geweld, is het ook de verantwoordelijkheid van het federale agentschap en de directies van de opvangcentra om een intern beleid voor de bescherming van kinderen te implementeren binnen de opvangcentra voor NBMV (Niet

Begeleide Minderjarige Vreemdelingen) en binnen de opvangcentra die gezinnen met kinderen huisvesten (zie kader 1) en dit overeenkomstig artikel 19 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en het artikel 22bis van de Belgische grondwet.^{11, 12}

Kader 1. Specifieke aanbevelingen op vlak van kindbescherming

- Er dient een **intern beleid, gevalideerd door de hoofdzetel, geïmplementeerd te worden voor de bescherming van kinderen**, dat de verschillende vormen van kindermishandeling omvat en het te stellen gedrag. Deze nota dient ook de verantwoordelijkheden van en procedures voor het management, personeel in loondienst, vrijwilligers/sters, stagiaires en alle andere betrokkenen te beschrijven en de ondersteuning die zij zouden moeten krijgen in termen van training en supervisie om hun missie om kinderen te beschermen te kunnen vervullen. De normen voor de bescherming van kinderen in dit interne beleidsdocument moeten verenigbaar zijn met de 10 Europese beginselen voor de bescherming van kinderen.¹³
- Dit beleid dient kenbaar gemaakt te worden aan iedere betrokkene.
- Wees er alert op dat de personen die met kinderen werken een adequate opleiding hebben gekregen en bij hun aanwerving een bewijs van goed gedrag en zeden hebben afgegeven.
- Creëer een adequaat kader voor de opvang van kinderen (alleen of begeleid), tijdens individuele gesprekken en activiteiten (houding ten opzichte van het kind, integratie van het kind in het proces, lichamelijk comfort,...).
- Stel een persoon aan als een kinderreferentie die zich engageert in het volgen van regelmatige training en supervisie om deze functie adequaat uit te kunnen voeren.
- Laat een noodprotocol valideren door het management met nuttige nummers om snel te kunnen reageren in geval van geweld: politie, K&G, Vertrouwenscentrum Kindermishandeling, gespecialiseerde organisaties (VGV, gedwongen huwelijk, mensenhandel,...).

11 Artikel 19 van het Internationaal verdrag van de rechten van het Kind, zie <https://www.unicef.be/nl/over-unicef/onze-inspiratie/kinderrechten>.

12 Artikel 22bis van de Belgische Grondwet, zie https://www.senate.be/doc/const_nl.html.

13 EU 10 Principles for integrated child protection systems. Retrieved from : https://ec.europa.eu/info/policies/justice-and-fundamental-rights/rights-child/child-protection-systems_en.

3 | Gendersensitief veiligheidsbeleid

“Het is niet evident voor slachtoffers van gendergerelateerd geweld om zelfstandig hun verantwoordelijkheid tot zelfbescherming op te nemen.”

Centrumdirecteur tijdens een opleiding

Niet tussenkomen bij (een vermoeden van) gendergerelateerd geweld, staat gelijk met het niet verlenen van hulp aan een persoon in gevaar. Maar hoe kan men tussenkomen?

Op grond van een risicoanalyse zouden **actieplannen ontwikkeld kunnen worden die streven naar gendergelijkheid** in de opvangcentra, en dit met de ondersteuning

van gespecialiseerde experts, instellingen en organisaties¹⁴. Deze plannen dienen een proactief en participatief beleid te impliceren rond preventie van en bescherming tegen geweld. Ze dienen een synergie te zijn van veiligheid en preventie met inbegrip van proactieve preventieacties (en niet louter reactief na het vaststellen van het geweld).

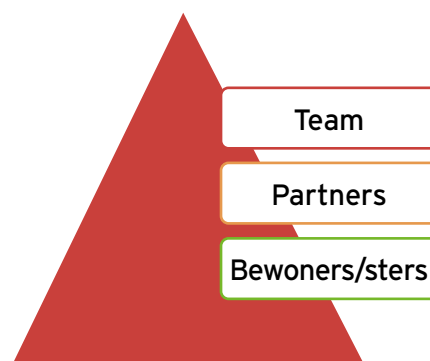
NAAR EEN SYNERGIE TUSSEN VEILIGHEID EN PREVENTIE

Hoe kan een actieplan opgezet worden mbt gendergelijkheid binnen het centrum?

Op grond van vaststellingen (indeling van de ruimtes, participatie, getuigenissen, (on)zichtbaarheid, effectieve beoefening van gemeenschapsdiensten/jobs, etc.) zal het team de **noden en specifieke situatie van bepaalde (groepen van) bewoners/sters** inzake veiligheid en gelijkheid beter kunnen inschatten.

In dit opzicht vormen **opleiding en effectieve betrokkenheid van het personeel** de hoekstenen om de invloed en de mechanismen van genderongelijkheid te begrijpen. Vervolgens dient een **begeleidingsmethodologie** ontwikkeld te worden, waarbij rekening gehouden wordt met de collectieve dimensie van het centrum en met de manier waarop individuele opvolging georganiseerd wordt. Ook de **communicatie** tussen de verschillende hulpverleners/sters en diensten moet mee opgenomen worden in een actieplan.

Plan tot preventie van en bescherming tegen geweld in het centrum of in de omgeving

Het actieplan dient regelmatig geëvalueerd te worden en dit met participatie en inspraak van de bewoners / bewoonsters, het team en de partners. Het moet onderworpen worden aan constante opvolging en aanpassing.

¹⁴ Het R-sense project van het Rode Kruis Vlaanderen, in samenwerking met Sensoa, werkt rond kwaliteit en preventie in de opvangcentra in Vlaanderen, onder andere op basis van het Vlaggensysteem (Sensoa). Tim Buyck (2019). Preventie en kwaliteit in de opvangcentra: het project R-Sense van Rode Kruis Vlaanderen en Sensoa, Presentatie tijdens colloquium Gender-Based Violence & Asylum: Look - Listen - Link, Brussel. Retrieved from: https://gams.be/wp-content/uploads/2020/01/PPT_TIM_BUYCK_SESSION-3.pdf.

3.1. OP HET NIVEAU VAN DE DIRECTIE

Opleidingen organiseren, het team betrekken

Doelstelling

Opleidingen organiseren voor de medewerkers/sters die instaan voor de medische en psychosociale begeleiding van personen die geconfronteerd werden met gendergerelateerd geweld¹⁵, maar ook alle andere personeelsleden (nachtbegeleiding, onthaal, catering, logistiek etc.), opdat het identificeren en het melden van gendergerelateerd geweld bevorderd wordt.

Maatregelen die genomen kunnen worden door de directie

- **Permanente vorming organiseren:** het team sensibiliseren om de detectie en identificatie van gendergerelateerd geweld te faciliteren.
- **Duidelijk werkkader implementeren:** vertrouwelijkheid, doorverwijzingsmogelijkheden en procedure hiervoor, duidelijkheid over verbod op geweld, op seksisme of racisme door wie dan ook: bewoner /ster, team, bezoekers, vrijwilligers, etc.
- **Ruimte creëren voor intervisie:** uitwisselingen over ervaringen en moeilijke situaties binnen het team en met partners (zie punt 3.2).
- **Stimuleren van samenwerking binnen netwerken van professionals.**

Voorbeelden

- **Jaarlijkse training voor het volledige personeel van de opvangcentra** over de speciale noden van kwetsbare personen: gesprekstechnieken, interculturele diversiteit, symptomen van foltering of andere

traumatische ervaringen, het Protocol van Istanbul, goede praktijken in andere landen en het Europese wettelijke kader.¹⁶

- **Contactpersonen zowel intern als extern:** om de veiligheid van slachtoffers en personeel te garanderen is het van zeer groot belang te weten wie men kan contacteren, zowel intern als extern, in geval van vitale urgentie. De urgentieprotocollen moeten dus zeer operationeel zijn (met telefoonnummers van de nuttige diensten: politie, parket, vertrouwenscentra kindermishandeling), en regelmatig geüpdatet worden (zie bijlage 1: voorbeeld van een protocol in geval van seksueel geweld van het Fedasil centrum Sint-Truiden).
- **Institutionele maatregelen op het vlak van HR:** toegankelijkheid garanderen voor personeelsleden afkomstig uit verschillende doelgroepen, streven naar pariteit mannen / vrouwen / andere genderidentiteiten op het niveau van de teams in de centra, ter beschikking stellen van tolken die opgeleid zijn mbt gendergerelateerd geweld, de mogelijkheid bieden vrouwelijke artsen te consulteren voor vrouwen die slachtoffer zijn van seksueel geweld. De Europese vrouwenlobby heeft checklists ontwikkeld betreffende de verschillende te nemen maatregelen op institutioneel vlak.¹⁷

Welzijn van het team

Doelstelling

Een veilige, niet-discriminerende en inclusieve werkomgeving creëren..

15 Art. 25.2 van de RICHTLIJN 2013/33/UE van het Europese parlement en de raad van 26 juni 2013 inzake de normen voor de opvang van personen die internationale bescherming aanvragen (herschikking).

16 "Het personeel dat verantwoordelijk is voor slachtoffers van foltering, verkrachting en andere zware geweldpleging heeft een aangepaste opleiding gekregen, en zal die ook verder krijgen, betreffende de noden van deze slachtoffers, en is gebonden door de privacyregels, voorzien in het nationale recht, wat betreft de informatie waarover ze kennis hebben vanwege hun werk". Art. 25.2 van de RICHTLIJN 2013/33/UE van het Europese parlement en de raad van 26 juni 2013 inzake de normen voor de opvang van personen die internationale bescherming aanvragen (herschikking).

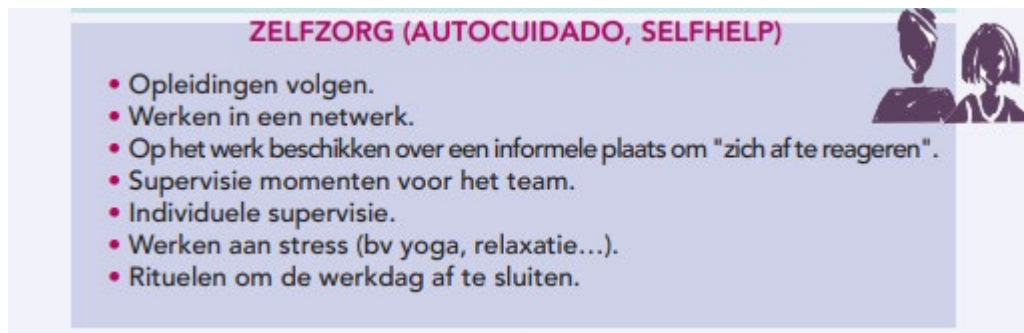
17 European Women's Lobby (2016). From conflict to peace? #womensvoices. Recommendations on preventing & combating violence against refugee women & girls on the move, page 10. Retrieved from: <https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/womensvoicesfinalforweb-2.pdf>.

Maatregelen die genomen kunnen worden door de directie

- Rekening houden met het veiligheidsgevoel van de werknemers/sters en dit opnemen in de uitwerking en uitvoering van het preventie- en beschermingsplan.
- **Gepast en kordaat reageren** tegenover bewoners/sters, team, vrijwilligers/sters, partners die zich schuldig maken aan **seksistische, storende of discriminerende taal of handelingen**.
- **Uitwisselingsmogelijkheden** organiseren binnen het team.
- **Doorverwijzingsmogelijkheden** voorzien op intern niveau in geval van kritieke situaties die het kader / mandaat van het centrum overstijgen.

Voorbeeld van selfcare

→ Zie transversale fiche 4 'Individuele gespreksvoering', voor meer info over 'selfcare'

Figuur 2: zorg dragen voor zichzelf
Bronnen: IOM, Le Monde selon les femmes (2018)¹⁸

3.2. OP HET NIVEAU VAN DE PARTNERS

Doelstelling

Begunsten van interne samenwerking tussen de actoren die betrokken zijn bij de identificatie en de opvolging (psychosociale en medische dienst), maar ook tussen externe diensten, zoals advocaten, psychologen, organisaties gespecialiseerd in verschillende vormen van geweld, vertrouwenscentra kindermishandeling, referentieambtenaren bij politie of parket etc.

Maatregelen die genomen kunnen worden door de directie

- Een cel '**multidisciplinaire alertheid**' (actie / preventie) oprichten in verband met gendergerelateerd geweld;
- **Overlegmomenten** organiseren om een communicatie en samenwerking te garanderen tussen de medisch-sociale dienst en referentiepersonen inzake gendergerelateerd geweld, LGBTQI+ en VGV (interne communicatie);
- Beschikken over **contactlijsten van externe**

¹⁸ OIM et Le monde selon les femmes (2019). Les violences sexuelles basées sur le genre dans un contexte de migration. Bruxelles. Retrieved from <http://www.mondefemmes.be/pdf/mf-vsbg-web.pdf>.

partners die regelmatig up-to-date gesteld worden en jaarlijkse overlegmomenten organiseren (externe communicatie);

- Een **noodzakelijke werktijd** toekennen voor opvolging in netwerkverband;
- De **gender-benadering** integreren in de actieplannen.

3.3. OP HET NIVEAU VAN DE BEWONERS/STERS

Doelstelling

Transversaal instellen van een gendersensitief beleid met betrekking tot het dagelijkse leven van de bewoners/sters (inclusief individuele begeleiding en collectieve activiteiten).

Maatregelen die genomen kunnen worden door de directie

IN HET CENTRUM¹⁹

- **Infrastructuren veiliger maken:** organiseren van sanitaire voorzieningen op basis van strikte scheiding m/v; niet-gemengde gangen en / of blokken (scheiding m/v); goede verlichting van de gebouwen, gangen, toegangswegen, omgeving, vermijden dat mannen en alleenstaande vrouwen dezelfde vleugels / gangen gebruiken, toegang garanderen tot niet-gemengde ontspanningsruimtes om een veiligheidsgevoel te creëren.
- **Versterken van het huishoudelijk reglement** betreffende het verbod op alle vormen van discriminatie, verbaal en niet-verbaal geweld, met speciale aandacht voor vormen van seksueel geweld. De bewoners/sters bij hun aankomst informeren over dit huishoudelijk reglement en over het recht op het indienen van een individuele klacht, over hun rechten op gelijkheid en veiligheid, over de verdeling van geldbedragen aan elke persoon (afzonderlijk mbt koppel), en hen informeren over de vertrouwenspersonen in geval van problemen.
- **Veiligheidskader installeren:** regels implementeren en toepassen van sancties (refe-

ren aan het gerechtelijke kader), een fluitje geven aan de vrouwen om gevaar te melden, naamkaartjes met noodnummers geven voor noodgevallen, aanmoedigen een opleiding zelfverdediging voor vrouwen te volgen.

URGENCE : 101 (police) ou 112 (gratuit)

Planning familial : 02 51 50 404

Médical/droits/violences

ISALA : 0472 35 30 58 - Exploitation sexuelle

La Voix des femmes : 02 218 77 87

-droits/mariage/violences

SOS Viol : 0800 98 100 (gratuit)

Ecoute Violence : 0800 30 030 (gratuit)

+ Centre Croix-Rouge « Pierre Bleue » : 082 61 05 20

Figuur 3. Voorbeeld van een 'noodnaamkaartje' (makkelijk te bewaren in alle discretie), verdeeld onder de bewoonsters van het centrum Croix Rouge "Pierre-Bleue".

- **Communiceren rond geweld om het bespreekbaar te maken:** affiches van gespecialiseerde organisaties in de wachtzalen van de medische of sociaal dienst (over gedwongen huwelijken, vrouwelijke genitale verminking, partnergeweld, seksueel geweld, etc.), of **non-stopvideo's** kunnen betrokken personen helpen de vraag aan te kaarten tijdens de individuele gesprekken. Het centrum kan ook via beelden de verschillende vormen van geweld duidelijk maken of creatieve workshops organiseren om het praten te vergemakkelijken.

¹⁹ Croix-Rouge de Belgique (Centre Yvoir Pierre Bleue). Rondiat, B. (2018). « Femmes demandeuses d'asile - Besoins spécifiques », in La Voix des femmes, Femmes primo-arrivantes : vers une meilleure intégration. Guide méthodologique et Pédagogique, Retrieved from <https://bit.ly/2RTSVlr>.

- **Gescheiden gesprekken voor koppels:** In geval van intrafamiliaal geweld, is het nuttig aan de betrokken persoon de mogelijkheid te geven, in het kader van een afzonderlijke aanvraag internationale bescherming, de vrees op vervolging tot uitdrukking te brengen in verband met de persoonlijke situatie, vb. het geweld ervaren in het kader van een gedwongen huwelijk. Systematiseren van de individuele gesprekken (sociaal, medisch) voor koppels, door vermelding in het huishoudelijk reglement, zal weerstand van de geweldadige partner inperken.
- **Individueel gesprek met begeleide minderjarigen:** Deze minderjarigen durven zelden spreken over geweld in aanwezigheid van hun ouders. Het is aanbevolen in het reglement te verduidelijken wat de voorwaarden zijn voor een psychosociaal gesprek met begeleide minderjarigen en te wijzen op het beroepsgeheim ten opzichte van de ouders²⁰.
- **Systematische registratie van gendergerelateerd geweld:** Dit laat toe veranderingen aan te brengen aan de infrastructuur, maar ook gerichte sensibiliseringscampagnes te organiseren en de actieplannen aan te passen.
- **Toegang tot gerecht**
  - Het neerleggen van klacht blijft een beproeving en in sommige gevallen kan de centrumverantwoordelijke een signalement doorgeven aan de lokale politie (met toestemming van het slachtoffer). Bijvoorbeeld, een opvangcentrum signaleert aan de politie dat een bewoonster slachtoffer werd van aanranding²¹;
  - De politie kan tussenkomen in dringende situaties zonder dat noodzakelijkerwijs klacht neergelegd werd, bv. bij aanwezigheid van delinquenten in de nabijheid van de centra. Naast de analyse van eventueel bijkomend onderzoek, kan dit de groeiende nood aan 'patrouilles' van de lokale politie kracht bij zetten²².
- **Zakgeld:** wordt uitgedeeld aan alle volwassenen (en niet alleen aan het gezinshoofd) om financiële autonomie te versterken.
- **Gemeenschapsdiensten:** rekening houden met de toegankelijkheid van de diensten ('jobs') om inkomensgelijkheid mogelijk te maken. Wanneer bijvoorbeeld gemeenschapsdiensten georganiseerd worden op een uur waarop alleenstaande vrouwen hun kinderen moeten klaarmaken om naar school te gaan, werkt dit in het nadeel van deze vrouwen. Ook dient het concept van genderspecifieke gemeenschapstaken teniet gedaan te worden (die dus enkel aan mannen of aan vrouwen toegekend worden).
- **Vervoersmogelijkheden:** voldoende transportmiddelen voorzien (tickets of pendeldiensten, georganiseerd door het centrum, bij afwezigheid van openbaar vervoer) om te vermijden dat seksuele delinquenten aan vrouwen of kinderen pendeldiensten aanbieden tussen het centrum en het station.
- **Opleiding:** opvang voorzien voor niet-schoolgaande kinderen om aan vrouwen de mogelijkheid te geven opleiding te volgen, aan vrijwilligerswerk te doen of te werken.
- **Kosten i. v. m. menstruatie:** een budget of specifieke aangepaste toelagen voorzien voor vrouwelijke lichaamshygiëne.
- **Taal:** ervoor zorgen dat er tolken voorhanden zijn die opgeleid zijn mbt gendergerelateerd geweld met het oog op individuele gesprekken.
- **Versterken van kennis, ondersteuning door lotgenoten:** wijzen op vaardigheden, kennis valoriseren, ondersteuning van tools die autonomie bevorderen (leren fietsen, taalcursussen, eerste zorg, etc.).
- **Gemeenschappelijke activiteiten (intra**

20 Volgens de deontologische code "bestaat er een recht om aangifte te doen van bepaalde wanbedrijven, of indien er een ernstig en dreigend gevaar voor minderjarigen bestaat, indien u dit zelf vastgesteld of vernomen hebt van het slachtoffer, en indien het voor u onmogelijk is zelf adequate hulp te bieden. Het gaat hier om een recht tot aangifte, geen verplichting" (art. 458bis van het Strafwetboek). Ministerieel besluit van 19 DECEMBER 2013 tot vaststelling van de deontologische code voor de personeelsleden van opvangstructuren voor personen die internationale bescherming aanvragen.

21 Volgens de omzendbrieven (bv. partnergeweld) moet de politie het signalement naar het parket sturen, dat kan beslissen de partijen, alsook de aangeklaagde, te verhoren. Desgevallend kunnen bij de neerlegging bij de politie de redenen toegevoegd worden waarom een verhoor van de aangeklaagde beter vermeden wordt, zie transversale fiche 2 'Internationale en nationale bescherming'.

22 Zie transversale fiche 2 'Internationale en nationale bescherming'.

muros en/of extra muros in lokalen van partners): niet-gemengde groepen organiseren om vrijuit te kunnen spreken en 'empowerment' te begunstigen: organiseren van een vrouwenpraatgroep, workshops met NBMV-meisjes, workshops voor jongens om hen te sensibiliseren voor gendergerelateerd geweld, workshops voor mannen over het thema 'manlijkheid', etc.

→ Zie transversale fiche 5 'Organiseren van een groepsactiviteit rond gendergerelateerd geweld'.

IN DE OMGEVING VAN HET CENTRUM

- **Zich bewust worden van mogelijke agressie, stalking buiten het centrum:** omwonenden, seksuele delinquenten die een lift aanbieden tussen het station en het centrum, stalking in het openbaar vervoer, pooiers, exhibitionisme, etc.
- **'Verkenningstochten' organiseren:** methode om de plaatsen te verkennen waar vrouwen en/of non-cis gender personen zich (on)veilig voelen. Gebaseerd op het principe dat de betrokken personen zelf het best weten wat (on)veilig aanvoelt, biedt deze methodiek de mogelijkheid te bepalen hoe de locatie best aangepast wordt om te beantwoorden aan de veiligheidsnoden van de betrokken personen. De plaatsen waar men zich niet in veiligheid voelt en de redenen waarom worden genoteerd. De groep verplaatst zich naar deze verschillende plaatsen om de onveilige punten te tonen, en doen concrete voorstellen. Sinds 2018 zijn deze verkenningstochten verplicht geworden in de centra van het Croix Rouge in België. De tochten worden regelmatig gehouden om aan de betrokken personen van de verschillende gemeenschappen de mogelijkheid tot participatie in inspraak te bieden en de veiligheidsnoden met de tijd bij te stellen. Na de tocht volgt een rapport waarin voorstellen tot verbetering gedaan worden. Dit rapport wordt doorgestuurd naar de centrumdirectie en jaarlijks opgevolgd.
- **Samenwerking met de lokale autoriteiten in stand houden** om de interventieprotocollen uit te voeren
- **Preventieve workshops organiseren:** Hoe grenzen stellen? Wat is toegelaten, toegestaan? Hoe aanspraak maken op rechten?
- **Doorverwijzingen naar en samenwerking met externe diensten/organisaties bevorderen.**

4 | Evaluatie

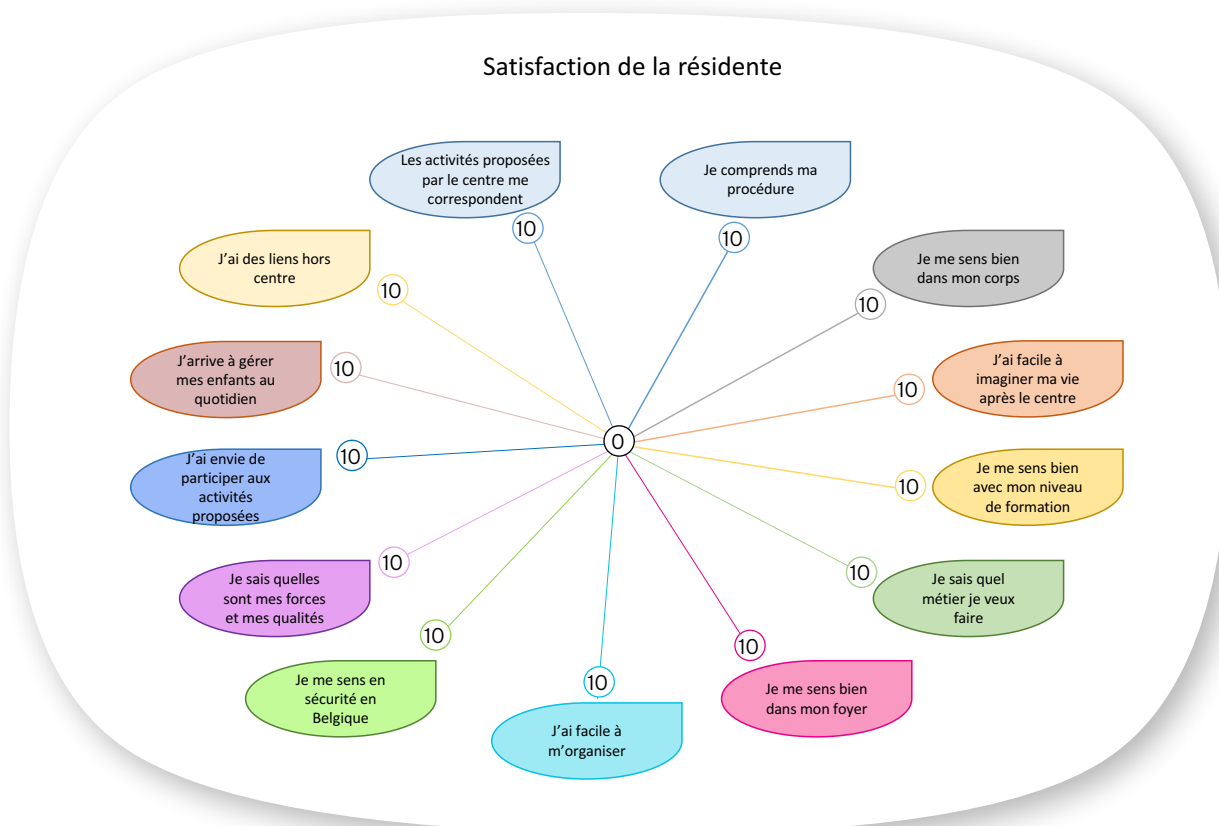
Het is van belang bij de uitwerking van het actieplan voor preventie en bescherming, samen met het team, **kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren** te benoemen om de uitvoering van het plan te evalueren.

Voorbeelden van indicatoren:

- inrichting van de ruimtes
- aangepast huishoudelijk reglement
- opleidingsplan, met inbegrip van opleidingen over gender en gendergerelateerd geweld voor een groeiend aantal personeelsleden
- samenwerkingsakkoord met gespecialiseerde organisaties

Ook de **samenwerking met de externe partners** zal geëvalueerd moeten worden: hiervoor een jaarlijkse vergadering voorzien om samen een SWOT-analyse te maken, met inspraak van de bewoners/sters.

De evaluatie moet participatief zijn, waarbij rekening gehouden wordt met de tevredenheidsgraad van de bewoners/sters. Een zeer praktische tool in dit opzicht is het evolutieve spinnenwebdiagram (zie fig. 4).

Figuur 4: Spinnenwebdiagram om het welzijnsniveau van de bewoners/sters te meten, Centrum Croix Rouge, "Pierre-Bleue"²³

23 Voor meer informatie contacteer het centrum "Pierre Bleue": <https://accueil-migration.croix-rouge.be/centres/pierre-bleue>.

5

| Praktische hulpbronnen

De Nederlandstalige Vrouwenraad heeft in samenwerking met de CFFB en het IGVM een kleine brochure uitgegeven met **tips en tricks** voor een opvang waarbij de genderbenadering gerespecteerd wordt.

- ↳ Nederlandstalige Vrouwenraad (2010). Vrouwen en collectieve opvang bij asiel en migratie. Naar een gendergevoelig opvangbeleid. Brussel. Retrieved from https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/vrouwen_en_collectieve_opvang_bij_asiel_en_migratie

De Europese Vrouwenlobby biedt meerdere **checklists** aan over uitrusting, human resources etc. voor opvangcentra, met gendersensitieve benadering.

- ↳ European Women's Lobby (2016). From conflict to peace? #womensvoices. Recommendations on preventing & combating violence against refugee women & girls on the move. Retrieved from: <https://www.womenlobby.org/IMG/pdf/womensvoicesfinalforweb-2.pdf>

Pharos, een Nederlandse organisatie, heeft tal van pedagogische tools ontwikkeld ten behoeve van medische en sociale diensten van de opvangcentra, in **meerdere talen**.

- ↳ Deze tools zijn terug te vinden in hun databank <https://www.pharos.nl/thema/gezondheid-vluchtelingen-asielzoekers-en-statushouders>

6

| Materiaal voor verdere studie

- ↘ Croix-Rouge de Belgique (Centre Yvoir Pierre Bleue). Rondiat, B. (2018). « Femmes demandeuses d'asile - Besoins spécifiques », in La Voix des femmes, Femmes primo-arrivantes : vers une meilleure intégration. Guide méthodologique et Pédagogique, Retrieved from <https://bit.ly/2RTSVlr>
- ↘ Fedasil, Dienst Studie en Beleid (2018). Kwetsbare personen met specifieke opvangnoden. Definitie, identificatie en zorg. Eindrapport. Retrieved from https://www.fedasil.be/sites/default/files/fedasil_studie_kwetsbare_personen.pdf
- ↘ Nederlandstalige Vrouwenraad (2010). Vrouwen en collectieve opvang bij asiel en migratie. Naar een gendergevoelig opvangbeleid. Eindrapport. Brussel. Retrieved from https://igvm-iefh.belgium.be/nl/publicaties/vrouwen_en_collectieve_opvang_bij_asiel_en_migratie
- ↘ Oliveira, C., Keygnaert, I., do Rosário, M., Martins, O., Dias, S. (2018). Assessing reported cases of sexual and gender-based violence, causes and preventive strategies, in European asylum reception facilities, *Globalization and Health* 14:48. Retrieved from <https://globalizationandhealth.biomedcentral.com/track/pdf/10.1186/s12992-018-0365-6>

BIJLAGE 1

PROTOCOL VAN HET OPVANGCENTRUM VAN FEDASIL IN SINT-TRUIDEN OVER HOE TE AGEREN MBT SITUATIES VAN SEKSUEEL GEWELD IN HET CENTRUM

Fase 0	Fase 1																																															
Vermoeden Onthulling Vaststelling	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inschakeling directie 2. Met minimaal 2 personen de situatie inschatten op basis van onderstaande schema's. <p>Vlaggensysteem</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">Criterium</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">GROENE VLAG</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">GELE VLAG</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">RODE VLAG</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">ZWARTE VLAG</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Wederzijdse toestemming of consent</td> <td>Duidelijk wederzijdse toestemming</td> <td>Onduidelijke wederzijdse toestemming</td> <td>Geen wederzijdse toestemming</td> <td>Herhaaldelijk afwezigheid van wederzijdse toestemming</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Vrijwilligheid</td> <td>Vrijwillig (afwezigheid van dwang)</td> <td>Lichte dwang of druk</td> <td>Gebruik van manipulatie, chantage, macht, verleiding</td> <td>Herhaaldelijk gebruik van agressie, geweld of ermee dreigen</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Gelijk(waardig)heid</td> <td>Evenwaardige partners</td> <td>Lichte ongelijkheid in maturiteit, leeftijd, intelligentie,...</td> <td>Grotere ongelijkwaardigheid</td> <td>Herhaaldelijk grote ongelijkwaardigheid</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Leeftijds- en ontwikkelingsadequaat</td> <td>Minstens 20% van de kinderen en jongeren vertonen dit gedrag Specifieke ontwikkelingsstaak</td> <td>Gedrag van iets jongere of iets oudere kinderen of jongeren</td> <td>Gedrag van kinderen of jongeren met groter leeftijdsverschil</td> <td>Gedrag van kinderen of jongeren met groot leeftijdsverschil</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Contextadequaat</td> <td>Gedrag stoort niemand</td> <td>Gedrag is licht aanstootgevend (onbeleefd)</td> <td>Gedrag is erger aanstootgevend (kwetsend of beledigend)</td> <td>Gedrag is zwaar aanstootgevend (shockkend)</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Zelfrespect</td> <td>Gedrag is niet zelfbeschadigend of is goed voor het zelfrespect</td> <td>Gedrag kan zelfbeschadigend zijn</td> <td>Gedrag heeft fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg</td> <td>Heeft zware fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg</td> </tr> </tbody> </table> <p>Strafrechtelijk: Alle seksuele handelingen waarbij geweld, bedreigingen of andere vormen van dwang worden gebruikt zijn misdrijven. De wet voorziet minimale leeftijden om toestemming te kunnen geven. Dus ook in geval van toestemming zijn seksuele handelingen met personen onder de 16 of onder de 14 jaar strafbaar.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th></th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">-14 jaar</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">14 of 15 jaar</th> <th style="background-color: #e91e63; color: white;">16 jaar of ouder</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Zonder penetratie</td> <td>aanranding van de eerbaarheid</td> <td>aanranding van de eerbaarheid</td> <td>geen misdrijf</td> </tr> <tr> <td style="background-color: #e91e63; color: white;">Penetratie</td> <td>verkrachting</td> <td>aanranding van de eerbaarheid</td> <td>geen misdrijf</td> </tr> </tbody> </table>	Criterium	GROENE VLAG	GELE VLAG	RODE VLAG	ZWARTE VLAG	Wederzijdse toestemming of consent	Duidelijk wederzijdse toestemming	Onduidelijke wederzijdse toestemming	Geen wederzijdse toestemming	Herhaaldelijk afwezigheid van wederzijdse toestemming	Vrijwilligheid	Vrijwillig (afwezigheid van dwang)	Lichte dwang of druk	Gebruik van manipulatie, chantage, macht, verleiding	Herhaaldelijk gebruik van agressie, geweld of ermee dreigen	Gelijk(waardig)heid	Evenwaardige partners	Lichte ongelijkheid in maturiteit, leeftijd, intelligentie,...	Grotere ongelijkwaardigheid	Herhaaldelijk grote ongelijkwaardigheid	Leeftijds- en ontwikkelingsadequaat	Minstens 20% van de kinderen en jongeren vertonen dit gedrag Specifieke ontwikkelingsstaak	Gedrag van iets jongere of iets oudere kinderen of jongeren	Gedrag van kinderen of jongeren met groter leeftijdsverschil	Gedrag van kinderen of jongeren met groot leeftijdsverschil	Contextadequaat	Gedrag stoort niemand	Gedrag is licht aanstootgevend (onbeleefd)	Gedrag is erger aanstootgevend (kwetsend of beledigend)	Gedrag is zwaar aanstootgevend (shockkend)	Zelfrespect	Gedrag is niet zelfbeschadigend of is goed voor het zelfrespect	Gedrag kan zelfbeschadigend zijn	Gedrag heeft fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg	Heeft zware fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg		-14 jaar	14 of 15 jaar	16 jaar of ouder	Zonder penetratie	aanranding van de eerbaarheid	aanranding van de eerbaarheid	geen misdrijf	Penetratie	verkrachting	aanranding van de eerbaarheid	geen misdrijf
Criterium	GROENE VLAG	GELE VLAG	RODE VLAG	ZWARTE VLAG																																												
Wederzijdse toestemming of consent	Duidelijk wederzijdse toestemming	Onduidelijke wederzijdse toestemming	Geen wederzijdse toestemming	Herhaaldelijk afwezigheid van wederzijdse toestemming																																												
Vrijwilligheid	Vrijwillig (afwezigheid van dwang)	Lichte dwang of druk	Gebruik van manipulatie, chantage, macht, verleiding	Herhaaldelijk gebruik van agressie, geweld of ermee dreigen																																												
Gelijk(waardig)heid	Evenwaardige partners	Lichte ongelijkheid in maturiteit, leeftijd, intelligentie,...	Grotere ongelijkwaardigheid	Herhaaldelijk grote ongelijkwaardigheid																																												
Leeftijds- en ontwikkelingsadequaat	Minstens 20% van de kinderen en jongeren vertonen dit gedrag Specifieke ontwikkelingsstaak	Gedrag van iets jongere of iets oudere kinderen of jongeren	Gedrag van kinderen of jongeren met groter leeftijdsverschil	Gedrag van kinderen of jongeren met groot leeftijdsverschil																																												
Contextadequaat	Gedrag stoort niemand	Gedrag is licht aanstootgevend (onbeleefd)	Gedrag is erger aanstootgevend (kwetsend of beledigend)	Gedrag is zwaar aanstootgevend (shockkend)																																												
Zelfrespect	Gedrag is niet zelfbeschadigend of is goed voor het zelfrespect	Gedrag kan zelfbeschadigend zijn	Gedrag heeft fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg	Heeft zware fysieke, emotionele of psychologische schade als gevolg																																												
	-14 jaar	14 of 15 jaar	16 jaar of ouder																																													
Zonder penetratie	aanranding van de eerbaarheid	aanranding van de eerbaarheid	geen misdrijf																																													
Penetratie	verkrachting	aanranding van de eerbaarheid	geen misdrijf																																													
	<ol style="list-style-type: none"> 3. Acute acties <ol style="list-style-type: none"> a. Hulpdiensten (politie, arts, spoed, ...) b. Medische hulp c. Veiligheid (time-out, transfer, kamerwissel, walki, ...) d. Inlichten regiodirecteur (door directie) 																																															

Fase 2	Fase 3
<p>1. Intern overleg: Medewerker die de melding deed, medische dienst, sociaal assistent of individueel begeleider en minstens één directielid.</p> <ol style="list-style-type: none"> a. Iemand wordt aangeduid als referentiepersoon (centralisatie van informatie, coördinatie van de acties, aanspreekpunt politie, ...) b. Op basis van het vlaggensysteem en het raamwerk wordt een inschatting gemaakt en worden acties afgesproken. c. Eventueel extern advies aanvragen (Sensoa, CAW, solentra, VK, politie, ...) d. Ondersteuning van betrokken bewoners: <ol style="list-style-type: none"> i. Interne begeleiding (vlaggensysteem en raamwerk relaties en seksualiteit zijn richtinggevend) ii. Begeleiding naar hulpverlening iii. Begeleiding tijdens de politionele afhandeling. (Referentiepersoon politie algemeen is XXXX, specifiek voor jeugd en zeden is XXXX) e. Ondersteuning medewerkers <ol style="list-style-type: none"> i. Stressteam ii. IDEWE iii. Vertrouwenspersoon iv. DSI f. Inschatting leefbaarheid <ol style="list-style-type: none"> i. Interne maatregel (sanctie, interne verhuis, time-out, ...) ii. Ordemaatregel, transfer, uitsluiting g. Communicatie <ol style="list-style-type: none"> i. Medewerkers: bewust omgaan met deontologische code! ii. Incidentrapportage (incident@fedasil.be, str_staffdienst altijd in cc) iii. Pers: Algemene richtlijnen volgen, indien nodig advies vragen communicatiedienst FHQ iv. Communicatie naar bewoners (need to know) h. Afspraken rond verdere opvolging: volgende samenkomst + evaluatie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uitvoeren van afspraken gemaakt op intern overleg 2. Referentiepersoon verspreidt alle nieuwe informatie naar betrokken medewerkers 3. Referentiepersoon plant indien nodig een volgend overleg in 4. Update van incidentrapport indien nodig 5. Evaluatie: <ol style="list-style-type: none"> a. Is de case correct opgevolgd in alle verschillende facetten? b. Zijn alle betrokken medewerkers voldoende ondersteund? c. Legt deze case werkpunten op beleidsniveau bloot; indien ja: aanpassen van raamwerk relaties en seksualiteit.

Gepubliceerd te Brussel in december 2019

Deze fiche 'Gendergerelateerd geweld en veiligheid in de centra: fiche ten behoeve van de directies' maakt deel uit van een geheel van 15 didactische fiches, bestemd voor professionals binnen het opvangnetwerk. De bedoeling is een beter begrip te krijgen van gendergerelateerd geweld in het kader van internationale bescherming en hierop te kunnen inspelen.

Deze publicatie werd uitgewerkt, geproduceerd, uitgegeven en gepubliceerd door GAMS België, in partnerschap met Intact en de European Family Justice Center Alliance (EFJCA), met bijdragen van diverse organisaties (isala asbl, La Voix des femmes asbl, Le Monde selon les femmes asbl, Merhaba vzw, Payoke vzw, SOS Viol asbl), in het kader van het project 'Gender-Based Violence and Asylum: an integrated approach'. Het project werd gefinancierd door het programma 'Asylum, Migration and Integration Fund (AMIF)' van de Europese Commissie (D. G. Migration and Home Affairs).

Het geheel van de fiches en de namen van de personen die bijgedragen hebben tot deze opdracht, vindt men op de website www.gbv-asylum-hub.be

Verantwoordelijke uitgever

GAMS Belgique - GAMS België

Gabrielle Petitstraat, 6 - 1080 Brussel
www.gams.be
info@gams.be

Deze fiche werd gerealiseerd in samenwerking met Evelyne Dogniez en dankzij de expertise van het Centrum van Croix Rouge "Pierre Bleue".

Dit project werd financieel ondersteund door

Towards a more integrated migration policy, made possible by the AMIF

In partnerschap met

